

Obsah

I. ČÁST	Předmluva ke 2. vydání (J. Langmeier)	9
Psychoterapeutická problematika dětství a dospívání (K. Balcar)	13	
1 Úloha psychologických činitelů u dětských problémů a poruch	15	
1.1 Příčinné souvislosti tělesného, duševního, duchovního a sociálního strádání	15	
1.2 Vývojověpsychologické souvislosti duševních poruch u dětí	24	
2 Pojetí psychoterapie	28	
2.1 Cíl psychoterapeutické činnosti	31	
2.2 Zaměření terapeutické práce	32	
2.3 Způsob zásahu terapeuta	33	
2.4 Uspořádání terapeutické situace	33	
2.5 Kvalifikace dětského psychoterapeuta	36	
3 Obecné otázky psychoterapie s dětmi	43	
3.1 Formy psychologické pomoci dětem	43	
3.2 Indikace a prognóza v psychoterapii dětí	46	
3.3 Vedení psychoterapie u dětí	48	
3.4 Psychoterapeutický vztah s dětmi	51	
3.5 Prostředky psychoterapeutické činnosti s dětmi	55	
II. ČÁST	Individuální psychoterapie (K. Balcar)	67
4 Sugestivní postupy	69	
4.1 Povaha sugesce a zjišťování sugestibility u dětí	69	
4.2 Terapeutické využití prosté sugesce u dětí	73	
4.3 Povaha hypnózy u dětí	75	
4.4 Indikace hypnoterapie u dětí	78	
4.5 Vedení hypnózy u dětí	81	
4.6 Terapeutické využití hypnózy	84	
5 Racionálně-terapeutické postupy	89	
5.1 Racionálně-emotivní terapie u dětí	90	
5.2 Kognitivní sebeřízení u dětí	101	

6 Emocionálně a motivačně-terapeutické postupy	115
6.1 Emocionálně-terapeutické postupy	116
6.2 Motivačně-terapeutické postupy	124
6.3 Hodnotově-terapeutické postupy	128
7 Behaviorálně-terapeutické postupy	134
7.1 Kladné zpevňování	141
7.2 Nápodoba vzoru	143
7.3 Vyhasínání	145
7.4 Protipodmiňování strachu	146
7.5 Přesycení	151
7.6 Negativní nácvik	152
7.7 Averzivní podmiňování	153
8 Psychofyziologické terapeutické postupy	155
8.1 Autoregulační postupy	155
8.2 Heteroregulační postupy	162
III. ČÁST	
Rodinná psychoterapie	167
9 Povaha rodinné psychoterapie (J. Langmeier, K. Balcar)	169
9.1 Indikace rodinné terapie	172
9.2 Průběh a vedení rodinné terapie	175
9.3 Metody rodinné psychoterapie	179
10 Behaviorální přístup v rodinné terapii (K. Balcar)	184
10.1 Učení interakčnímu chování	184
10.2 Technika rodinné úmluvy	188
10.3 Výcvik v řešení rodinných problémů	192
11 Experienciálně-komunikační přístup v rodinné terapii (K. Balcar)	194
11.1 Náprava komunikace v rodině	195
11.2 Experienciální práce s rolemi v rodině	200
12 Strukturní přístup v rodinné terapii (K. Balcar)	204
12.1 Pojetí strukturní rodinné terapie	204
12.2 Vedení strukturní rodinné terapie	209
12.3 Techniky strukturní rodinné terapie	215
12.4 Technika „Ostrov rodiny“	224
13 Systemická rodinná terapie (J. Špitz)	229
13.1 Teoretické předpoklady a konceptuální východiska	230
13.2 Systemické myšlení	232
13.3 Zásady systemické terapie	234
13.4 Nové trendy ve vývoji systemické terapie	242

IV. ČÁST**Skupinová psychoterapie (J. Špitza) . . . . .** 245**14 Povaha skupinové psychoterapie . . . . .** 246

- 14.1 Uplatnění skupinové terapie 247
14.2 Terapeutický proces a sestavení skupiny 251

15 Formy skupinové psychoterapie 257

- 15.1 Skupinová psychoterapie hrou 257
15.2 Činnostní skupinová psychoterapie 261
15.3 Rozhovorová skupinová psychoterapie 266
15.4 Rodičovská diskusní skupinová terapie 272

V. ČÁST**Léčebné společenství (J. Špitza) . . . . .** 281**16 Pojetí a praxe léčebného společenství s dětmi . . . . .** 283

- 16.1 Vztah mezi psychoterapií a socioterapií 283
16.2 Principy léčebného společenství s dětmi 284
16.3 Živé učení v léčebném společenství 287
16.4 Význam tradic a kultura společenství 289
16.5 Paremiologická terapie v léčebném společenství 294
16.6 Od dětské komunity ke společenství rodin 296

VI. ČÁST**Některé speciální úseky psychoterapie u dětí . . . . .** 299**17 Děti zanedbané a deprivované (J. Langmeier, D. Krejčířová) . . . . .** 301

- 17.1 Úprava prostředí 303
17.2 Výchovná a psychoterapeutická pomoc ohroženému dítěti 306

18 Děti týrané a zneužívané (J. Langmeier, D. Krejčířová) 310

- 18.1 Děti týrané 310
18.2 Děti zneužívané 316

19 Děti s primárně somatickým chronickým onemocněním (J. Langmeier, D. Krejčířová) 320

- 19.1 Význam psychoterapie tělesně nemocných dětí 320
19.2 Principy týmové práce v psychoterapii tělesně nemocných dětí 322
19.3 Obecný cíl psychoterapie tělesně nemocných dětí 324
19.4 Dílčí cíle psychoterapie tělesně nemocných dětí 326
19.5 Formy psychoterapie tělesně nemocných dětí 333

20 Děti mentálně retardované (J. Langmeier, D. Krejčířová) 351

tých vývojových etapách u každého dítěte. Může to být jakýkoli symptom, který bychom u dospělého označili za chorobný: zvýšená situativní úzkost

21 Děti psychotické (J. Špitza)	358
22 Děti s psychosomatickými poruchami (K. Balcar)	362
22.1 Psychoterapie průduškového astmatu	369
22.2 Psychoterapie mentální anorexie	371
22.3 Psychoterapie obezity	375
22.4 Psychoterapie pomočování	378
22.5 Psychoterapie koktavosti	382
22.6 Psychoterapie u dalších psychosomaticky podmíněných poruch	386
23 Děti trpící závislostmi (K. Balcar)	390
23.1 Pojetí a povaha chorobných závislostí	390
23.2 Psychoterapie v léčbě závislostí u dětí a dospívajících	395
Závěry (K. Balcar)	405
Literatura	411
Jmenný rejstřík	419
Věcný rejstřík	423